

ОБЗОР НА СЪСТОЯНИЕТО НА

Таксацията на дивеча през пролетта на 2019 г. се провежда съгласно указанията на Изпълнителната

агенция по горите, дадени с писмо № ИАГ - 1379/22.01.2019 г. В определения срок са проведени съ-

вместни регионални съвещания за организацията, сроковете и методите за таксирание на дивеча с пред-

ПРОЛЕТНО ТАКСИРАНЕ НА ДИВЕЧА

РДГ	ВИД ДИВЕЧ												
	ЕДЪР ДИВЕЧ											ДРЕБЕН	
	Бл. елен	Ел. лопатар	Сърна	Дива свиня	Дива коза	Глухар	Муфлон	Мечка	Алп. козиорог	Тиб. як	Зубър	Заек	Фазан
Берковица	225	19	1694	826	0	0	6	3	0	0	0	738	364
Благодеевград	189	161	2965	2195	0	362	224	99	0	0	0	2125	6
Бургас	2156	866	3479	5321	0	0	362	0	0	0	0	1305	0
Варна	1504	490	1236	2372	0	0	329	0	0	0	0	1202	2267
Велико Търново	1665	364	2062	2261	0	0	165	91	0	0	0	427	722
Кърджали	482	314	1638	1348	6	0	521	6	0	0	0	1389	531
Кюстендил	212	108	784	765	74	0	135	26	0	0	0	268	0
Ловеч	899	132	1064	1682	3	0	0	84	0	0	0	199	170
Пазарджик	450	154	1938	1841	263	823	398	86	0	0	0	733	0
Пловдив	1501	1389	2333	2321	746	193	647	79	0	0	0	1262	753
Русе	3543	413	2356	1964	0	0	19	0	0	0	48	2015	958
Сливен	642	70	1423	1794	0	0	71	0	0	0	0	314	97
Смолян	346	95	1100	978	423	522	228	63	0	0	0	874	0
София	1788	1844	1747	2248	136	72	556	15	0	20	0	363	0
Стара Загора	687	3	1430	988	22	0	55	71	0	0	0	836	329
Шумен	3506	269	1985	2499	0	0	232	0	0	0	0	845	292
ДАСР по РДГ:	19 795	6691	29 234	31 403	1673	1972	3948	623	0	20	48	14 895	6489
НП „Рила“													
НП „Пирин“													
НП „Централен Балкан“													
УОГС - Петрохан	40	60	300	40	0	0	0	0	0	0	0	50	0
УОГС - Юнгола	0	35	65	52	0	4	60	0	0	0	0	40	0
МНО	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Предост. на др. ведомства:	49	95	365	92	0	4	60	0	0	0	0	90	0
Берковица	233	0	6913	4528	0	0	0	0	0	0	0	29 452	29 480
Благодеевград	0	4	3437	3492	0	0	0	23	0	0	0	19 201	470
Бургас	735	96	4455	6116	0	0	0	0	0	0	0	18 033	2793
Варна	506	160	3564	2928	0	0	111	0	0	0	0	24 488	16 833
Велико Търново	1561	0	7456	7147	0	0	94	47	0	0	0	14 528	20 492
Кърджали	473	1142	11 183	5375	0	0	16	2	0	0	0	22 605	10 063
Кюстендил	17	0	3746	3375	0	0	0	1	0	0	0	6998	282
Ловеч	937	0	10 004	4764	0	0	0	15	0	0	0	32 150	33 063
Пазарджик	34	10	3167	2847	0	77	0	24	0	0	0	15 399	2277
Пловдив	244	0	4688	2799	25	69	0	34	0	0	0	32 007	16 727
Русе	1482	7	3839	2284	0	0	0	0	0	0	0	39 652	15 790
Сливен	914	47	5345	4133	0	0	36	0	0	0	0	27 923	8275
Смолян	591	28	6460	2482	783	1175	57	178	0	0	0	10 911	0
София	253	43	9820	8267	12	0	0	39	0	0	0	14 424	2726
Стара Загора	350	0	3571	2522	12	0	53	17	0	0	0	16 172	10 924
Шумен	2993	0	3665	2789	0	0	0	0	0	0	0	13 487	3861
Еледжик	32	178	172	322	0	0	40	0	0	0	0	45	0
Студен кладенец	42	1260	40	16	0	0	0	0	0	0	0	60	0
ПАСР по РДГ:	11 397	2975	91 525	66 186	832	1321	407	380	0	0	0	337 535	174 056
ОБЩО ДАСР 2019 г.	19 844	6786	29 599	31 495	1673	1976	4008	623	0	20	48	14 985	6489
ДАСР 2018 г.	19 175	6565	28 236	31 417	1490	1860	3869	610		20	36	14 787	6503
% спрямо 2018 г.	3.4	3.3	4.6	0.2	10.9	5.9	3.5	2.1		0.0	25.0	1.3	-0.2
ОБЩО ПАСР 2019 г.	11 397	2975	91 525	66 186	832	1321	407	380	0	0	0	337 535	174 056
ПАСР 2018 г.	10 410	2856	88 461	68 653	777	1369	405	333				337 068	165 368
% спрямо 2018 г.	8.7	4.0	3.3	-3.7	6.6	-3.6	0.5	12.4				0.1	5.0
ВСИЧКО 2019 г.	31 241	9761	121 124	97 681	2505	3297	4415	1003	0	20	48	352 520	180 545
ВСИЧКО 2018 г.	29 585	9421	116 697	100 070	2267	3229	4274	943		20	36	351 855	171 871
% спрямо 2018 г.	5.3	3.5	3.7	-2.4	9.5	2.1	3.2	6.0		0.0	25.0	0.2	4.8

ДИВЕЧОВИТЕ ЗАПАСИ В БЪЛГАРИЯ

стабителни на ловните сдружения и на юридическите лица, с които има сключени договори за стопанисване

В БЪЛГАРИЯ - 2019 г.

ДИВЕЧ		ХИЩНИЦИ			
Яребица	Кеклик	Вълк	Чакал	Лусца	Ск. кучета
779	153	88	139	290	57
459	786	166	4	561	100
26	0	127	945	434	57
468	0	0	700	276	54
0	0	36	173	275	69
209	89	67	368	329	115
161	40	46	6	100	24
40	0	40	158	171	21
0	35	75	2	397	41
905	70	73	51	341	11
139	0	2	588	273	104
60	40	69	174	229	41
78	57	66	0	390	57
200	15	65	126	262	66
259	65	62	209	217	51
76	0	19	594	403	102
3859	1350	1001	4237	4948	970
0	0	6	0	0	0
0	0	2	0	12	0
0	0	0	0	0	0
0	0	8	0	12	0
33 691	274	133	3006	2784	1885
12 692	7162	229	254	1696	755
16 026	508	171	4809	2221	945
22 192	0	10	3900	2594	2366
5200	12	70	3311	2454	2032
18 526	2556	308	4807	4008	2322
12 140	1368	121	730	1249	959
14 684	230	18	4407	3161	2673
22 174	197	31	1018	1484	839
65 737	689	73	2275	2260	1243
9070	0	10	2268	1985	1738
31 348	800	180	4674	2516	899
1789	1077	169	0	2408	941
21 264	758	235	2829	3203	1980
26 457	580	40	4665	2094	851
7968	0	9	3509	2313	1852
50	0	0	15	10	0
0	40	8	20	40	10
321 008	16 251	1815	46 497	38 480	24 290
3859	1350	1009	4237	4960	970
3821	1265	982	4269	4940	1007
1.0	6.3	2.7	-0.8	0.4	-3.8
321 008	16 251	1815	46 497	38 480	24 290
320 436	17 565	1667	45 997	39 179	25 998
0.2	-8.1	8.2	1.1	-1.8	-7.0
324 867	17 601	2824	50 734	43 440	25 260
324 257	18 830	2649	50 266	44 119	27 005
0.2	-7.0	6.2	0.9	-1.6	-6.9

на дивеча.

Направена е необходимата подготовка за правилното провеждане на таксацията на дивеча както в гържавните ловностопански райони и дивечовъдните участъци, така и в ловностопанските райони, в които дивечът се стопанисва от ловните гружини. Таксирането на дивеча в дивечовъдните участъци, за което има сключени договори, се провежда от юридическите лица.

На регионалните съвещания бяха разисквани начините за най-точно установяване на реални дивечови запаси. Направени са анализи на таксациите, плановете за ползване и реализирания отстрел през 2018 година.

При обработването на резултатите се приема база данни за площите, отразени в интернет базираната информационна система на ИАГ, а при допустимите запаси са нанесени корекции на тези ловностопански райони, където са приети нови ловностопански плановете. От представените обзори за състоянието на дивечовите запаси по регионални дирекции е видно, че таксирането на дивеча е преминало при добре създадена организация и контрол.

При преброяването на едрия дивеч е използван методът на пълното преброяване, като най-голямата тежест дават целогодишните наблюдения. Най-точни са резултатите, погадени от ДАС, в които има постоянно присъствие на терена и наблюденията на местата за подхранване на дивеча, водопоища, калища и дивечови просеки и сватбовищата на благороден елен и елен лопатар, където се следят поведението на дивеча и миграционните процеси целогодишно.

В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните гружини, наблюденията се извършват предимно през ловния сезон.

Във всички ловностопански райони е спазено изискването за едновременно провеждане на таксация в съседни ловностопански райони. В ловностопанските райони, стопанисвани от ловните гружини, таксацията се извършваше в присъствието и под контрола на служителите от ДГС, ДАС и РДГ.

Данни от проведените таксации в трите национални парка не беше представена, поради което не са по-

сочени.

Резултатите от таксацията са представени в срок, като данните са отразени в съответните форми в интернет базираната информационна система на ИАГ.

Анализът на резултатите налага извода, че при едрия дивеч във всички ловностопански райони като цяло се формират дивечови популации, които постепенно нарастват, с изключение на гивата свиня, поради интензивния отстрел през предходната година и заради заболяването африканска чума по свинете.

Получените резултати от таксацията се характеризират със следната картина при отделните видове дивеч.

БЛАГОРОДЕН ЕЛЕН

Общата численост на благородния елен възлиза на 31 241, от които в гържавните ловностопански райони (ДАСР) - 19 844, и в ловностопанските райони на гружините - 11 397. В сравнение с миналата година е налице увеличаване от 1656 бр., или с 5.3 %. Посоченото увеличаване при благородния елен е основно в гържавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци (ДУ), отгадени за стопанисване на дивеча от юридически лица по реда на чл. 36, ал. 1 от ЗЛОД. В тези райони като цяло се изпълняват добре инвестиционните програми към договорите за стопанисване на дивеча, в т.ч. регулирането на хищниците и по-ефективна охрана.

По-голям ръст на запасите има в Регионалните дирекции по горите - Шумен, Русе и София, където тенденцията от предходните години за увеличаване на запаса се запазва. Нарастването на запаса се дължи основно в редовното подхранване, ограничаване в голяма степен на браконьерството и отстрела на хищници.

Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1.1 в полза на женските екземпляри.

ЕЛЕН ЛОПАТАР

Запасът е 9761, от които в гържавните ловностопански райони 6786 и 2975 в ловностопанските райони на ловните гружини. В сравнение с миналата година има нарастване на запаса общо с 340, или с 3.5 %.

Извършените контролни таксации

в някои гържавни ловностопански райони потвърждават наличната численост на запаса. Този вид дивеч основно се стопанисва в оградени площи, което прави управлението на запаса чувствително по-лесно, предвидимо и насочено към извеждане на необходимата селекция за регулиране на възрастовата и половата структура за повишаване на качеството на трофеите. През последните години се разселва в ловностопански райони на ловните гружини. Половото съотношение на този вид дивеч в гържавните ловностопански райони е 1:1.

Запасът е над допустимия за страната.

СЪРНА

Запасът от сърна е 121 124, от които 29 599 в гържавните ловностопански райони и 91 525 в ловностопанските райони на ловните гружини. В сравнение с миналата година увеличаването е с 4427, или с 3.7 на сто.

При анализ на данните е констатирано, че видът поддържа бавния, но постоянен темп на завишаване на запаса. Една от причините за бавния темп на нарастване е загубата на голяма част от естественния прираст. Може да се говори вече за стабилизиране на запасите на сърната общо в страната. Намаляването на запаса в някои от предоставените ловностопански райони, където няма предвидено ползване, се дължи на браконьерството от редовните ловци по време на провеждащите се излети за лов на дива свиня.

Половото съотношение на този вид дивеч във всички ловностопански райони е 1:1.

Като цяло за страната запасът от сърна е значително над допустимия.

ДИВА СВИНЯ

Дивата свиня наброява 97 681.

Независимо от многото мерки, които бяха предприети от стопанисващите дивеча за намаляването на запаса на дивата свиня и по този начин да се намали рискът от разпространение на болестта АЧС, те не дадоха желаните резултати. Намаляването на запаса спрямо миналата година е с 2389, или с 2.4 %. Запасът на дивата свиня за страната е значително над допустимия. Понаматъшното увеличаване на запаса от дива свиня в повечето ловностопански райони неминимум ще доведе до редица проблеми, свързани най-вече с щетите, които тя на-

нася на селското стопанство и вероятността от поява на епизоотии в отделни райони с висока плътност. Не се работи достатъчно и за оптимизиране на структурата на запаса и повишаване на трофейните заложи на популацията. Практически почти липсва извеждането на селекционен отстрел. При теснително е и разпространението на африканската чума по свинете, което вече е констатирано у нас, а в България запасите от дива свиня са над допустимите или близки до тях за почти всички ловностопански райони.

ДИВА КОЗА

Запасът от дива коза наброява 2505. Нарастването на запаса спрямо миналата година е с 238 бр., или с 9.5 %. Общо за страната числеността на дивата коза не е реална поради липсата на таксационни данни от трите национални парка за 2019 година. Популацията на вида на територията на РДГ - Смолян, е стабилна (наличният запас е над допустимия) и е налице естественото му разселване в ловностопанските райони, стопанисвани от ловните гружини.

МУФЛОН

Броят на муфлоните е 4415, със 141 (3.2 %) повече в сравнение с 2018 година. Увеличаването се дължи най-вече на успешните действия, извършени от стопанисващите дивеча след болестта „син език“, която нанесе съществени загуби през 2014 г. на муфлона на територията на Регионалните дирекции - Благоевград, Велико Търново и Кърджали.

ГЛУХАР

Общият брой на глухарите е 3297. В сравнение с миналата година в страната се наблюдава малко увеличаване от 68 екземпляра. (2.1 %). Налице е загуба на местообитания, най-вече на гори, които бяха възстановени като частни, намаляването на основната хранителна база на вида - черна и червена боровинка, както и загубите от браконьерството, които влияят на запаса на глухаря.

ДРЕБЕН ДИВЕЧ

- Заек - 352 520, увеличаване с 665 (0.2 %) спрямо 2018 година.
- Фазан - 80 545, увеличаване с 8674 (4.8 %).
- Яребица - 324 867, увеличаване с 610 (0.2 %).
- Кеклик - 17 601, намаляване с 1229 (7.0 %).

Основните причини за малкия ръст на запасите от гребен дивеч са постепенно изчезване на естествени местообитания, най-вече в Северна България, браконьерството и разпространението на много хищници.

Застрашен от изчезване е кекликът, защото ежегодно се разселват много малки количества, а естествени местообитания за вида намаляват.

Реалната численост на гребния дивеч във всички ловностопански райони ще бъде установена след провеждане на контролните есенни таксации.

ХИЩНИЦИ

Към април 2019 г. в страната обитават 2824 вълка, с 175 (6.2 %) повече, отколкото през миналата година.

Чакалът, в сравнение с миналата година, се е увеличил с 466, или с (0.9 %) и броят е 50 734.

Запасът от лисица е 43 440. Намаляването спрямо 2018 г. е с 679 (1.6 %). По данни от таксацията във всички ловностопански райони обитават 25 260 скитащи кучета.

При тази численост на хищниците се налага изводът, че без целенасочено регулиране на популациите им възпроизводството на останалия дивеч ще бъде компрометирано.

През изминалата година като цяло здравословният статус на дивеча е добър.

И през 2019 г. работата по достигане на допустимите запаси и селекцията в популациите при едрия дивеч трябва да продължи като основна предпоставка за добиване на качествени трофеи. Необходимо е намаляване на запаса на дивата свиня в цялата страна до стойности от 0.3-0.5 бр. на 100 ха, с цел забавяне на разпространението на заболяването АЧС.

Загължително е упражняване на адекватен и ефективен контрол от страна на стопанисващите дивеча (ДГС, ДАС и юридически лица) със съдействие на МВР по места срещу браконьерството, извършване на проверки по време на ловните излети, както и ефективна борба за намаляване на числеността на хищниците и стриктно спазване на ЗЛОД и действащата нормативна база.

Инж. Мирослав ДЖУПАРОВ
директор на дирекция
„Ловно стопанство“ в ИАГ